

JOONA KESKITALO

TOTTELEMATTOMAT

BAZAR

TOTTELEMATTOMAT

**JOONA
KESKITALO
TOTTELEMATTOMAT**

BAZAR

Copyright © Joonas Keskitalo ja Bazar Kustannus 2021
Bazar Kustannus on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä

ISBN 978-952-376-166-7

Taitto: Jukka Iivarinen / Vitale
Painettu EU:ssa

*Cowboy tarvitsee revolverin ja hevosen,
duunari haalarin ja kesälomaa,
huumekauppias merikontillisen valheita ja helvetillisen lukon.*

– JUKKA JÄTKÄSAARESTA –

HAASTATTELU 2021

Katselin toimittajaa, joka pyöritteli vaivautuneen oloisena kahvikuppia käsissään. Ajattelin, että minunhan tässä pitäisi hikoilla eikä hänen. Mulla oli sentään koko elämä pelissä.

– Nimesi on siis Pete Vaarno, toimittaja kysyi ja kirjoitti jotain pieneen muistivihkoon.

Nyökkäsin.

– Mistä haluaisit aloittaa? hän jatkoi.

Nainen oli varovainen. Pelkäsi varmaan, että juttu kuivuisi kasaan hänen nenänsä edessä. Ihan turhaan. Minähän hänelle olin soittanut ja olin edelleen valmis viemään homman päätökseen. Ellen vielä valmiimpi kuin soittaessani. Oli aika lopettaa se, minkä kymmenen vuotta sitten aloitin.

Käännyin katsomaan ulos kahvilan ikkunasta; sen toisella puolella ihmiset rämpivät loskassa sateenvarjot hattunaan. Toimittaja tarttui tilaisuuteen ja napsautti vaivihkaa nauhurin päälle. Luuli varmaan, etten huomannut.

– Meillä ei ole mikään kiire, hän lisäsi.

Käännyin takaisin toimittajan puoleen ja silmäilin vuoroin häntä ja vuoroin nauhuria ihan vain piikiksi siitä, ettei hän ollut maininnut nauhoitusaikeistaan. Tiesin olevani ilmestys. Pitkä musta parta ja sotkuinen tukka rehottivat ajamattomina. Näytin varmasti paljon vanhemmalta kuin neljäkymmentävuotiaalta ja siltä kuin olisin matkustanut Suomeen pakolaislautalla. Ei se tosin kaukana totuudesta ollut.

Mietin, mistä aloittaisin. Ehkä bitcooinista ja Silkkitiestä. Siitä, miten ne yhdessä mahdollistivat alamaailman teknologisen

vallankumouksen, vapauttivat markkinat ja demokratisoivat huumeiden myynnin. Tai ehkä hyppäisin suoraan matkapuhelinjättiin, joka ratkaisi järjestäytyneen rikollisuuden suurimman haasteen. Siitähän kaikessa on lopulta kyse.

Ei, pitäisi aloittaa alusta. Ihan alusta.

– Tiedätkö, mikä on ihmiskunnan vaarallisin keksintö? kysyin.

– Olisiko ydinase? toimittaja vastasi hetken pohdittuaan ja varmasti ymmärtämättä, mihin pyrin.

Pudistin päätäni.

– Hyvä arvaus, mutta ei. Vastaus on markkinointi. Atomi-pommi keksittiin vain kerran, mutta se että niitä on maailmassa kymmeniä tuhansia, on hyvän markkinoinnin ansiota. Yleisölle kerrotaan, että pommin tarkoitus on suojella ihmisiä eikä tuhota naapurua, ja porukka uskoo. Väite on tietenkin täyttä paskaa, mutta niin se vain menee. Markkinoinnilla mustasta tehdään valkoista ja haitoista hyötyjä.

– Ihan kiinnostavaa, toimittaja totesi, – mutta miten tämä liittyy siihen, mistä mainitsit puhelimesissa.

Sallin itselleni pienen virnistyksen.

– Siten että olen mainosmies. Kaikki alkoi siitä, kun vein markkinoinnin sinne, mihin se ei missään nimessä kuulunut. Jos olisimme tehneet kaiken samalla vanhalla kaavalla, et istuisi siinä. Kaikkihan näistä tapahtumista ovat lukeneet ja aivan yhtä moni uskoo tietävänsä, mitä tapahtui, mutta oikeasti kukaan ei tiedä paskaakaan. Kohta tietävät. Ja siinä saattaa olla vähän sulatteleamista.

Korjasin asentoani kiikkerällä tuolilla ja palasin mielessäni vuoteen 2011.

Tiesin, mistä aloittaisin.

I. LUKU

PETE

Ruosteisen Renault Meganen moniurahirnat vikisevät, kun Pete ampaisee liikennevaloista Porkkalankadulle. Ajan hampaissa murentunut jousitus saa tien pienet epätasaisuudet heijastumaan terävinä iskuina perseeseen. Vielä voimakas jarrutus, kurvi oikealle ja hän saapuu Helsingin energialaitoksen viereisen tiilitalon pihaan.

Pete kääntää vapisevin käsin avainta, ja vikisevä moottori vaikenee. Hiljaisuus on kitinääkin pahempaa. Hän yrittää venyttää pukupaitansa kaulusta saadakseen paremmin ilmaa, mutta sormet lipeävät hikiseltä iholta. Hän nousee autosta ja tyytyy suoristamaan puvuntakkinsa. Muutama sylkäisy käsiin ja kurittomat kiharat asettuvat hieman parempaan ojennukseen.

Nyt mennään...

Laskeva aurinko olkansa yllä Pete harppoo kohti ovea. Hän tietää olevansa matkalla elämänsä kulminaatiopisteeseen. Tilanteeseen, joka jakaa tulevaisuuden kahteen päinvastaiseen polkuun.

Hän työntää oven auki.

– Pete, mitä helvettiä? Sä olet pahasti myöhässä. Kaikki muut ovat esiintyneet jo ajat sitten, Jenni sähisee.

Pete vilkaisee graafikkaa kulmiensa alta.

– Täytyy käydä vessassa, hän kuulee itsensä vastaavan.

Jennin valitukset hukkuvat hälyyn Peten kiilatessa tiensä tolettiin ihmispaljouden läpi. Ovi pamahtaa kiinni, ja hän huokaisee helpotuksesta huomattessaan olevansa yksin.

Sormet naputtavat reittä.

– Hyvät naiset ja herrat, tulevaisuus on täällä...

Ei, ei, ei.

Yllättäen aamulla harjoiteltu puhe kuulostaa aivan liian vanhanaikaiselta.

Pete avaa hanan ja roiskauttaa vettä kasvoilleen. Kylmä neste pistelee väsyneellä iholla.

Uusi yritys.

– Ystävät ja liikekumppanit, tervetuloa tulevaisuuden aamunkoittoon...

Paskat. Teennäistä.

Hän astelee pisuaarille ja vapauttaa itsensä puvunhousujen puristuksesta. Virtsasuihku laulattaa posliinia kyltin alla, jossa lukee: *Tämä vedetön pisuaari säästää 100 000 lasillista puhdasta juomavettä vuodessa.* Hänen yrityksensä, tapahtumatoimisto Vainu, suunnitteli muutama vuosi sitten pyttykauppiaiden tapahtumastrategian, jonka avulla nämä sinkoutuivat heti saniteetti-maailman terävimpään kärkeen. Siitä alkoi onnistumisten kierre. Hetken päästä Vainu kiinnitti asiakkaakseen alan suurimman tekijän, virvoitus- ja alkoholijuomayrityksen, Fresco Finlandin, ja yhtäkkiä sen liikevaihto hipoi miljoonaa. Pete palkkasi kolme uutta työntekijää ja vuokrasi suuremman toimiston Ruoholahdesta. Se ei ole paljon, mutta enemmän kuin vähän. Muutama Frescon kaltainen jättiasiakkuus riittäisi vakiinnuttamaan liiketoiminnan. Ensimmäistä kertaa yrittäjänurallaan hänellä on mahdollisuus jättää hiekkalaatikko taakseen ja siirtyä isojen poikien leikkikentälle.

Ja mikä parasta, menolippu odottaa puhujakorokkeella.

Pete ravistaa viimeiset tipat brändilupausten mukaan rutiinkuivaan pisuaariin ja alkaa kiertää kehää mutisten esityksensä avaussanoja.

Oveen koputetaan.

– Pete, ihmiset ovat odottaneet jo kymmenen minuuttia. Mitä helvettiä sä duunaat siellä? Jenni kuiskaa oven läpi.

Pete katsoo hermostuneena kelloa. Jenni on ihan oikeassa. Hän on pahasti myöhässä.

– Kaksi minuuttia, Pete vastaa ja kuulee ärsyyntyneen tuhaduksen ennen kuin askeleet loittonevat käytävällä.

Pete nojautuu tiskiallasta vasten ja tutkii kuvajaistaan peilistä. Tukka on sekaisin, parransänki reunustaa kasvoja ja juonteet risteilevät silmien ympärillä. Hän on uhrannut firmalleen paljon, mutta mainosala on verinen taistelukenttä, jossa koirat syövät koiria, joten vaihtoehtoja ei ole.

Pete vilkaisee ovelle. Sen takana odottaa Suomen arvostetuimmat enkelisijoittajat ja markkinointimaailman tärkeimmät vaikuttajat. On pieni ihme, että hän on saanut sellaisen porukan kasaan. Tai ei ihme, vaan neronleimaus. Hän tiesi, että audienssin saaminen kaikkien tärkeimpien sijoittajien luo kestäisi ikuisuuden. Niinpä Pete rakensi Troijan hevosen – leijonanluolamaisen sijoittajatilaisuuden, jolla oli valtava mediapeitto.

Enkelimessut – Suomen suurimmat enkelisijoittajat ja puhutlevimmat innovaatiot laskeutuvat Ruoholahteen 15. kesäkuuta 2011.

Tapahtumasta puhuttiin kymppi uutisia myöten. Sijoittajat odottivat kutsua kuumeisesti, koska halusivat kuulua ”suurimpiin”, start-up-yrittäjät jonottivat esiintymään, koska halusivat tilaisuuden tavata sijoittajat, ja yleisö maksoi päästäkseen katsomaan. Sen lisäksi, että Pete sai kaikki tärkeimmät sijoittajat yhteen paikkaan kuulemaan keksinnöstään, hän kääri myös säädyttömän tilin.

Nerokasta ja tyylikästä.

Pete kuivaa kasvonsa paperiin ja tuntee käsiensä tärisevän. Hän vetää syvään henkeä, rutistaa liinan tolloksi ja heittää sen kaareissa roskakoriin. Se uppoaa sukkana sisään.

WC:n ovi lennähtää selälleen, ja Pete rynnii käytävään. Hän harppoo pitkin askelin kulman taa ja pysähtyy. Ihmiset ovat jakautuneet pienen tilan kumpaankin laitaan ja jättäneet sen keskelle mutkittelevan käytävän. Ikkunat ovat huurussa, ja mittailauspukujen saumat natisevat.

Käsi laskeutuu Peten olkapäälle.

– Nytkö mennään? Eli esityksen jälkeen houkuttelen Markon mukaan keskusteluun?

Pete nyökkää Karille hyväksyvästi ja panee merkille, että tämäkin näyttää hermostuneelta. Kari on Peten lapsuudenystävä ja kilpailevan tapahtumatoimiston toimitusjohtaja. Pete on pyytänyt ystävältään apua saadakseen esityksen jälkeisen keskustelun ohjattua oikeille raiteille.

– Oletko kunnossa? Näytät kalpealta, Kari kysyy irvistäen.

– Kaikki hyvin, Pete ähkäisee ja kääntää katseensa puhujakorokkeelle.

Äkkiä spottivalo suunnataan Peteen ja juontaja kuuluttaa hänen nimensä. Syke nousee ja hengitys kiihtyy.

Pete juoksee lavalle ja kiittää kumartaen juontajaa.

Aplodit raikuvat salissa.

Hiljaisuus laskeutuu.

Pete katselee yleisöön. Sijoittajia ei ole helppo vakuuttaa, he ovat skeptisin ja epäluuloisin rotu, jonka maa päällään kantaa. Onneksi hekin sentään kuuntelevat viisaampia – samalla tavalla kuin tavalliset perheenisät, jotka lukevat keskustelupalstojen suosituksia valitessaan uutta ruohonleikkuria tai grilliä. Peten täytyy yksinkertaisesti saada alan suurin vaikuttaja ylistämään innovaatiotaan julkisesti, ja loppu on laskettelua.

Alan suurin vaikuttaja...

Pete antaa katseensa kiertää yleisössä ja löytää etsimänsä. Valtavat, punakat kasvot keikkuvat päiden yläpuolella. Kaksimetristä ihmiskarhua on vaikea olla huomaamatta.

Marko.

Marko on talous- ja markkinointialan vaikuttaja, Fresco Finlandin toimitusjohtaja, Peten tärkein asiakas ja samalla juuri kyseinen sijoittajien kaipaama iso kiho. Haasteelliseksi tilanteen tekee vain se, että Marko on itsekeskeinen puolijuoppo egoisti, joka ei auta ketään muuta kuin itseään. Tai vielä pahempaa, haluaa mielellään nähdä muiden epäonnistuvan.

Pete tavoittaa Markon katseen, ja tämä paljastaa valtavan purukaluston, joka voisi yhtä hyvin kuulua vuoristogorillalle. Marko on löytänyt kaksi lukioikäistä harjoittelijaa, jotka Pete palkkasi tarjoilijoiksi. He sopivat täydellisesti Markon ruokalistalle.

Pete iskee silmää peittääkseen inhonsa.

Marko puolestaan iskee tarjoilijaa pakaralle.

Peten uran tärkein tehtävä on ollut Markon toiveiden täyttäminen. Illanistujaisia, futismatseja ja bileitä. Mies on mieltynyt kalliisiin huoriin ja vielä kalliimpiin juomiin. Lisäksi Pete joutuu hukkaamaan Markon henkilökohtaisia kuluja Frescon laskutukseen. Se on laitonta, mutta jos hän haluaa pitää suurimman asiakkaansa, vaihtoehtoja ei ole.

Kalkkivalot suunnataan Peteen.

Tuhat viisisataa lumenia polttelee otsassa.

Mikki vinkaisee.

– Markkinoinnin tulevaisuus, arvon kutsuvieraat, on vihdoin täällä. Kaikessa yksinkertaisuudessaan sen voi kiteyttää yhteen sanaan...

Pete vetää henkeä. Ilma on jännityksestä painavaa. Jokainen sana on valittava tarkkaan.

– Ja se sana on data, Pete kuuluttaa.

Pete siirtää katseensa Markosta takaisin yleisöön.

– Ennen kuin avaan ideaa enemmän, haluan kiittää kaikkia siitä, että olette vaivautuneet tulemaan paikalle. Tiedän, että ta-soistenne vaikuttajien kalenterit ovat äärimmillään täynnä tekemistä. Kuten myös perhe-elämä ja vapaa-aika, Pete kuuluttaa ja pitää lyhyen taidepaussin ennen kevennystä. – Tosin toisesta edellä mainituista happihyppely on joskus paikallaan, jos ymmärrätte, mitä tarkoitan.

Hyväksyvää naurua.

Pete alkaa rentoutua.

– Mutta kuten lupasin, en aio tuottaa pettymystä. Tulevaisuus on todellakin täällä. Se määritetään tässä huoneessa tänään.

Pete on lunastanut sijoittajien jakamattoman huomion. Seitsemänkymmentä silmäparia seuraa tarkkana. Kerro meille, ne anelevat.

Ja Petehän kertoo.

– Mitattavuus ja kohdentaminen. Ne ovat tapahtumamarkkinoinnin suurimmat haasteet. Mitä sanoisitte, jos väittäisin, että

tulevaisuudessa olisi mahdollista tietää, mitä mieltä yleisö todella oli tapahtuman sisällöstä? Enkä nyt tarkoita, mitä mieltä he sanoivat olevansa, vaan mitä mieltä he oikeasti olivat. Tai että voisimme tunnistaa yleisön joukosta yksilöt ja tarjota heille juuri sellaisia sisältöjä ja tarjouksia, jotka heitä koskettavat?

Saliin laskeutunut hiljaisuus on niin syvä, että kärpänenkin kuulostaisi helikopterilta.

– Tulevaisuudessa, Pete tuhahtaa. – Kuka jaksaa odottaa tulevaisuuteen? Saanko esitellä: TUTKA! Pete karjaisee ja antaa merkin tekniikalle.

Musiikki räjähtää soimaan, ja videotykki heijastaa seinälle kasvot, joiden ilme muuttuu iloisesta vihaiseen, sitten yllättyneeseen ja lopulta keskittyneeseen. Pienet keltaiset kehät ja viivat risteilevät kasvoilla mitatessaan huulten ja silmien liikkeitä.

– Kyse on biometriikkaan perustuvasta kasvojentunnistusohjelmasta, joka on alun perin suunniteltu turvallisuustarkoitukseen, Pete selittää. – Se analysoi kasvojen mikroilmeistä, mistä yleisö pitää ja mistä ei. Kartoittaa tunnetiloja. Ja paras osa on vasta tulossa: Facebookin dataan yhdistettynä ohjelma tunnistaa yksilöt ja muokkaa tapahtuman sisältöä yleisön mieltymysten mukaan. Kuvittele, että olet lähtenyt viihtymään kesäfestareille ja jonotat ranneketta lippuluukulla. Edellisellä viikolla olet selaillut uusia autoja Facebookista, ja kun lippuluukulla tulee sinun vuorosi, näyttö vieressäsi pamahtaa päälle: *Onneksi olkoon, Audi haluaa kutsua sinut ja ystäväsi vip-aitioon*. Illan mittaan saat erityiskohtelua, räätälöityä markkinointiviestintää ja seuraavana aamuna olet varma, että juuri Audi on sinun näköisesi auto-merkki.

Pete vetää henkeä. Hän on investoinut kehitystyöhön käytännössä kaikki rahansa, joten varaa virheisiin ei ole. Eikä vain omia rahojaan, sillä TUTKAssa on Peten ja Vainun rahojen lisäksi myös hänen tyttöystävänsä, Iinan, koko 30 000:n asuntosäästötili. Iina ei tietenkään sitä tiedä eikä hänen tarvitsekaan tietää, sillä pian Pete voi maksaa lainaamansa rahat takaisin korkojen kera. TUTKA on lippu isojen poikien kerhoon. Hän tarvitsee

enää vain vajaan miljoonan tuotekehitykseen ja omistaa sen jälkeen koko tapahtuma-alan tulevaisuuden.

Esityksen jälkeen Pete istahtaa lavan laidalle ja kertoo etsivänsä sijoittajia. Hän kiittää kaikkia saamastaan huomiosta ja ilmoittaa kyselytuokion alkaneen.

Yleisö räjähtää aplodeihin, ja Pete nousee seisomaan. Jopa Marko on unohtanut sakkolihaiset tarjoilijat ja jymisyyttä kunnioittavasti käsiään yhteen.

Pete astelee mikkiständille ja vilkaisee merkittävästi eturivissä seisovaa Karia. Pete on luvannut Karille mahdollisuuden myydä TUTKAA omille asiakkailleen, jos tämä auttaa saamaan Markon mukaan julkiseen keskusteluun. Markon hyväksyntä varmistaisi sijoittajien kiinnostuksen.

Kari nyökkää, nostaa kätensä ylös ja odottaa, että yleisön joukossa kiertävä host toimittaa hänelle mikrofonin.

– Niin, Kari? Kysy pois.

– Sitä tässä pohdin, että miten ihmeessä ohjelma tietää, millaiseen sisältöön yksittäinen kävijä on mieltynyt.

Pete virnistää. Kaikki sujuu käsikirjoituksen mukaan.

– Hyvä kysymys. Vastaus on sosiaalinen media. Facebookilla on hallussaan valtava määrä dataa käyttäjistään. Se käsittää henkilötietojen lisäksi myös ihmisten ulkonäön ja mieltymykset. Facebookin rekisteriin yhdistettynä TUTKA tietää tarkalleen, keitä tapahtumassa on.

Pete viittoo Karia jatkamaan.

– Enpä tiedä. Kuulostaa jopa liian hyvältä ollakseen totta. Voisiko joku dataorientoituneempi kertoa mielipiteensä? No, Marko? Tämähän on sinun aluettasi, Kari pohtii ääneen.

Yleisö kohahtaa. Kaikki haluavat kuulla Markon mielipiteen.

Marko hieroo valtavaa leukaansa, kunnes mikki saapuu.

– Pakko sanoa, että konsepti on mielenkiintoinen. Se tosin vaikuttaa keskeneräiseltä. Yksi kohta etenkin mietityttää. Miten tämä sopii yhteen tulevan GDPR-tietosuojalakiuudistuksen kanssa?

Marko väläyttää vahingoniloisen hymyn.

Pete taas puraisee huultaan.

Minkä helvetin tietosuojalakiuudistuksen?

Lakimuutokset ovat sijoittajille punainen vaate. Pete on kuulunut useasta projektista, joka on päätyneet arkistoon pölyttymään, kunnes jokin muutos on hylätty tai hyväksytty. Ja se voi viedä vuosia. Vuosia, joihin Petellä ei ole varaa. Hänen on ohitettava aihe mahdollisimman nopeasti, jotta hän voi myöhemmin tutustua lakiehdotukseen. Nyt on tärkeintä voittaa sijoittajat puolelleen.

– Sen suhteen kaikki on kunnossa. Meillä on tiimissä lukuisia lakimiehiä, ja he ovat tutkineet säädöksen perin pohjin, Pete valhtelee ja väläyttää hymyn, joka kertoo huolen olevan aiheeton.

Yleisö nyökkäilee vakuuttuneena.

Marko pudistaa päätään itsevarmasti virnistäen.

– Vaikea uskoa. GDPR:n tarkoitus on suojella kuluttajan yksityisyyttä. Juuri tällaista seurantaa ihmiset pelkäävät. Se on aito uhka.

Pete hieroo leukaansa. Kalkkivalot kuumottavat. Hikikarpat kerääntyvät niskaan. Miksi Markon täytyy asettua aina poikkiteloin? Mies on jo saavuttanut urallaan kaiken. Miksi hänen täytyy yrittää estää muita saamasta samaa mahdollisuutta?

– Uhka? Ei, ei missään nimessä. Mahdollisuus tämä on, Pete vastaa puristaen kätensä nyrkkiin edessään. – Muistan, kun tapasin Mark Zuckerbergin muutama vuosi sitten. Utelin Markilta menestyksen salaisuutta. Hän kertoi sen olevan usko itseensä. Kyllä vain. Mark sanoi: *Pete, if there is a will, there's always a way.* Silloin viimeistään ymmärsin, että Markin tasolla menestyminen vaatii uskoa. Lujaa uskoa.

Hyväksyvää mutinaa yleisön seasta.

Pete ei ole koskaan tavannut Mark Zuckerbergia. Se ei tarkoita, etteikö itseluottamus voisi olla Markin menestyksen salaisuus. Mark on taistellut tiensä läpi pikkumaisten lakien ja Markon kaltaisten epäilijöiden. Hän antaisi varmasti Petelle luvan käyttää nimeään, hehän ovat sukulaissieluja.

Joku koputtaa Markoa olkapäähän. He keskustelevat kaikessa rauhassa. Hiljaisuus pitkittyy, ja yleisö alkaa liikehtiä levottomasti.

Pete voi melkein nähdä epäilyksen keinuttavan sijoittajia. He pitävät ideasta, mutta Markon kommentit saavat heidät varuileen, mikä ei sovi alkuunkaan alkuperäiseen suunnitelmaan. Markon piti toimia suosittelijana, ohjata epäilijät turvallisesti satamaan.

Marko rykäisee.

– Onpa typerästi sanottu. Noin ajattelemalla kehittää itselleen varmasti ongelmia. Joskus tärkeintä on hallita riskejä. On totta, että lain valmistelu on vasta alussa. Se ei ehkä mene läpi tai toteutuu kevyenä versiona, mutta pahimmillaan kehittämäsi palvelu on täysin turha. Ideasi on hyvä vielä muutaman vuoden päästäkin, jos näyttää siltä, ettei GDPR muodostu esteeksi.

Päät kääntyvät taas Peteä kohden kuin tennisottelussa. Marko ei olisi voinut paljon kipeämmin argumentoida. Hän ei hyökännyt suoraan ideaa vastaan, vaan asetti uuden aikajänteen. Nyt jokainen sijoittaja ajattelee, että on viisaampaa odottaa kuin katua hätäilyään.

– Mieti mahdollisuuksia, Pete tuhahtaa ja huiskauttaa kättään.

– Facebookin data yhdistettynä tapahtumiin – elävä sosiaalinen media. Jos tieto on valtaa, tämän keksinnön omistaja on ravintoketjun huipulla. Sen lisäksi, että kaikki tapahtumamarkkinointia tekevät haluavat lisenssin TUTKAAN, saamme kerättyä valtavasti uutta dataa, jonka voimme myydä eteenpäin.

Marko puree hampaansa yhteen ja suoristautuu täyteen mitaansa. Hän työntyy yleisön läpi eturiviin.

– Siinähan se ongelma onkin. Juuri sellaista valtaa vastaan lakimuutos on laadittu. Mitä enemmän tätä kuuntelen, sitä kesken-eräisemmältä idea vaikuttaa. Kuten myös mies sen takana.

Jokin napsahtaa Peten aivoissa, kun hän katsoo Markon vahingoniloisia, alkoholista verestäviä silmiä.

– Miksi pelkää lakia, jota ei ole edes vielä olemassa? Pete ärähtää.

Yleisö on hiljaa.

Pete on iskenyt kirveen omaan oksaansa.

MAX

Keklu räätisee punaisena. Äänekäs seinäkello rytmittää vihaisia liikkeitä.

– Nakit ja muusi, nakit ja muusi, vittu, nakit ja muusi, Max sadattelee latoessaan tulevan viikon lounaita pieneen Rosenlewin pakastimeen.

Kirkkaanoranssit – 30 % -tarrat sujahtavat valokuovien lailla jääboxin uumeniin, ja Maxia alkaa huimata. Valmisruoat muistuttavat monella tapaa hänen elämäänsä. Molemmat ovat hajutomia, värittömiä ja mauttomia liukuhihnatuotteita.

Tupakansavu leijailee kiehkuroina kohti rapistuvaa kattoa, jossa tuuletin levittää sen ympäri toimistoa. Seinäkellon tikitys muistuttaa elämän lipuvan ohi.

Max vilkaisee nurkassa pölyttyvää kylttiä, johon on kirjailtu punaisella Arial-fontilla hänen firmansa logo: *MAM-työvaatteet*. Nimi tulee hänen nimikirjaimistaan – Max Amadeus Moser. Hän perusti yrityksen valmistuttuaan ammattikoulusta ja on siitä lähtien riistänyt hyväuskoisilta asiakkailta kaiken mummon perinnöistä lomasäästöihin. Puristanut joka pennin kuivaksi nikkeleitä myöten, mutta silti firma kasvaa aivan liian vaatimatonta vauhtia.

Keklu räätisee, ja Max suihkauttaa savut nenästään.

Seinäkellon tikitys vihjaa, että Max on jo yli 30-vuotias.

– Turpa kiinni, Max karjaisee kellolle, avaa työpöydän alimman laatikon ja huuhtelee kiukun alas suullisella Jallua.

Lihava otsa paukahtaa markkinoiden halvimpaan työpöytänsä. Hän on aivan finaalisissa. Jo viisi vuotta 50-tuntista työpöykkoa, mutta silti ulosottovelka ei ota kutistuaakseen.

Oveen koputetaan, ja Max tempaisee naamansa pöydältä.

Olisiko asiakas?

Sylkäisy käsiin ja harventuvat, vaaleat kiharat liiskaantuvat päälleen myötäisesti, nykäisy ja Tiger Of Swedenin muotifarkut asettuvat pakaroiden ja vatsamakkaran väliseen loveen. Hän on juuri toivottamassa asiakkaan tervetulleeksi, kun huomaa röökin käryävän kädessään ja tumppaa sen äkkiä työpöydän pohjaan.

– Sisään vain, ovi on auki, hän livertää.

Ovi aukeaa, ja sisään astuu läpimärkä poika varautunut ilme kasvoillaan.

– Aijajai, älä saatana astu parketille noin märkänä. Tai lamiinaattia se on, mutta kallista pintaa joka tapauksessa. Joni, nyt helvetti askel taaksepäin. Mitä asiaa?

Max mulkoilee Jonia vihaisena. Poika on työskennellyt talossa puoli vuotta ja tehnyt sinä aikana enemmän virheitä kuin Max osaa laskea. Toisaalta Joni on halpa. Max maksaa nuorelle lupaukselle 1 500 euroa kuukaudessa. Ajatus jaksaa lämmitää. Hän ei vihaa mitään niin paljon kuin korkeita henkilöstökustannuksia.

– Sori, sori, tuota... öö, mitäs mun pitikään, Joni rapsuttaa päätään hajamielisen näköisenä.

– No? Mikä vittu nyt on? Max karjaisee, mutta pysähtyy sitten vetämään rauhassa henkeä. – Siis tarkoitan, rauhoitu ja aloita alusta, kaveri.

Suoni pokahtaa jossain ohimon tienoilla. Max käy säännöllisesti terapiassa vihanhallintaongelmansa vuoksi. Terapia on viimeinen asia, johon hän haluaisi alistua, mutta raivokohtaukset ovat käyneet niin rajuiksi, että vaihtoehdot ovat vähissä.

– Joo tota, niin aivan! Älä nyt sitten hermostu, mutta muistaks sää sen puutarhaliikkeen, johon me myytiin kesävaatteet logoilla? *Viherpeukalot* se tais olla. No, nyt on käyny niin, että siinä siirtokuvassa on tullut jonkunlainen kämmi, Joni selittää vahvalla Tampereen murteella.

– Mikä ihmeen kämmi?

– No, sillain se meni, että ne halus ne logot oikeeseen takataskuun, ja niinhän mää tein, mutta oltiin sitten katsottu asiaa eri kulmasta.

– Eri kulmasta? Max sähisee hammasraostaan, niin että sylki roiskuu.

– Niin niin, mää puhuin oikeesta takataskusta edestäpäin katsottuna, ja se puhu oikeesta takataskusta takaapäin katsottuna. Ymmärräks sää? Oli niin ku näkemyseroja.

Maxin käsi etsiytyy automaattisesti työpöydän vetolaatikkoon, jossa hän säilyttää viinaksiaan.

Käsi pysähtyy.

Terapeutin omahyväisyyttä tihkuvat sanat muistuvat mieleen.

Ryypääminen ei ole ratkaisu, se on pakokeino.

Se saatanan besserwisser.

Juominen kuulemma sotkee aivokemioita entisestään ja ajaa Maxin helposti raivon partaalle. Ja hän kyllä juo liikaa. Ongelma on, ettei Maxilla ole mitään syytä lopettaa. Elämä on sietämätöntä taistelua selvin päin. Jos juomattomuuden hinta on kärsimys ja palkintona lisäksi pidempi elämä, mikä tarkoittaa pidempää kärsimystä, Max ei ole varma, haluaako allekirjoittaa sellaista sopimusta.

– Joni, voitko olla ystävällinen ja kadota ihan helvetin kauas mun silmistä, Max pyytää ääni pätkien.

Joni räpyttää muutaman kerran silmiään ja kääntyy sitten hitaasti ympäri. Litimärkinä lotisevat askeleet loittonevat käytävään.

Max päästää päänsä paukahtamaan työpöytänsä.

Seikkailut on seikkailtu.

Jäljellä on enää nakit ja muusi.

Hän lipuu pinnalliseen ja rauhattomaan uneen.

Max säpsähtää. Suussa maistuu krapula. Hän ravistaa kättään saadakseen Omegan esille.

Kello on osoitus Maxin kaupankäyntitaidoista ajoilta, jolloin hän jobbasi Venäjältä tuotua tupakkaa ja viinaa. Yksi hänen kanta-asiakkaistaan oli alkoholisoitunut ravintolayrittäjä, joka vaihtoi vierotusoireissaan Omegansa muutamaan Viru Valge-mäyräkoiraan. Max on aina ollut erikoistilanteiden mestari. Kun muut näkivät persaukisen ravintolayrittäjän, kaverin, joka kannattaa poistaa asiakaslistalta, Max huomasi kalliin kellon tämän ranteessa. Hän näkee mahdollisuuksia siellä, mihin muut eivät ymmärrä katsoa.

Viisarit osoittavat seitsemää. Max on nukkunut kaksi tuntia. Hänen on noustava sulkemaan liike.

Max punnertaa itsensä ähkäisten ylös ja raahaa jalkansa liikkeen puolelle. Näky hivelee silmiä. Jokainen neliometri on valjastettu hyötykäyttöön. Vaikka asiakas katsoisi vain yhtä tuotetta, silmät osuvat väkisin kymmeneen muuhunkin. Hän on suunnitellut myymälän pohjaratkaisun Ikean loistavan oivalluksen mukaisesti. Rekit ja hyllyt mutkittavat siten, että asiakas joutuu kiertämään koko liikkeen läpi päästäkseen kassalle. Suosituimmat kulutustuotteet, kuten työhanskat ja suojalasit, on sijoitettu matkan loppupäähän. Näin asiakas voi törmätä esimerkiksi uuteen talvitakkiin, vaikka oli tullut hakemaan vain kengännauhoja.

Max astelee kahviautomaatin luo ja valuttaa itselleen cappuccinon. Hän siistii kahvia hörppiessään pölyhuiskulla hyllyjen pinnat ja vie sovituskoppiin jääneet vaatteet oikeille paikoilleen. Lopulta hän suuntaa tilittämään kassaa, mikä on päivän paras tehtävä. Mikään ei voita seteleiden tuntua sormenpäissä. Päästyään kassalle hän huomaa kauhukseen, että rahalipas retkottaa seposen selällään. Max juoksee äkkiä tiskin taakse.

Helpotus.

Rahat ovat tallella. Mutta kuinka ihmeessä Johanna on voinut jättää kassan auki ennen lähtöään. Jälleen hän on palkannut täydellisen idiootin. Kuinka vaikeaa voi olla löytää 1 500 euron kuukausipalkalla ahkera, älykäs ja omatoiminen työntekijä? Nykypäivän nuorten työmoraalia on vaikea ymmärtää.

Max printtaa kassanauhan ja alkaa tutkia päivän myyntejä. Hän liu'uttaa hitaasti sormeaan kassanauhalla ja hymähtää aina, kun yli 100 euron kertaostos osuu kohdalle. Päivän saldo on vaihteeksi kohtalainen. Tavaraa on pantu ulos melkein 4 000 euron edestä. Lopuksi hän laskee vielä käteiset ja korttiosokset yhteen, mutta saa summaksi alle 3 000 euroa.

Perkele.

Hän on tehnyt virheen. Toivottavasti käteisten eikä kassanauhan kanssa. Muuten päivän tulos painuu 25 prosenttia luultua alemmas.

Max laskee uudelleen, mutta summat pysyvät ennallaan.

Kädet alkavat täristä.

Hän laskee rahat vielä kolmannen kerran ja karjuu loppuun päästyään täyttä kurkkua. Johanna on joko varastanut kassasta tai laskuttanut asiakkailta väärin. Johanna, jonka piti olla voittamaton yhdistelmä kahta asiaa, joita Max erityisesti arvostaa – oikein soiva peli ja erittäin halpa. Hän toivoi työstä suuria. Elävää todistusta siitä, että myös halpa voi olla hyvä.

Max paiskaa kuitit lattialle ja juoksee toimistoonsa. Hän harppoo pitkin askelin työpöydän viereen ja tempaisee laatikosta huoneenlämpöisen Viru Valge -pullon. Lääkäriin muistutus verenpaineista kaikuu mielessä. Max sysää ajatukset syrjään ja hamuaa muovisen pullonkaulan suuhunsa.

Kitkerä eetteri polttaa kurkkua.

Elämästä on tullut sietämätöntä. Päivät toistavat itseään ja rutiinit raatelevat, mutta mikään ei muutu. Max on lukenut läjän self help -oppaita, mutta yritys ei kehity eikä Max ole yhtään onnellisempi.

Hän rojahtaa tuoliinsa. Tärisevät kädet ruuvaavat korkin uudelleen auki. Ehkä hän lopettaa viikon tällä kertaa hieman aikaisemmin ja ottaa pari päivää rennosti. Vaikka jo keskiviikkona. Mutta mitä hän muka tekisi. Palaisi yksioonsä tuijottamaan telkkaria.

Ei maistu.

Max haroo hiuksiaan ja nappaa taas kulauksen. Tällä kertaa oksennus nousee suuhun. Kitkeriä happoja niellessään hän ymmärtää tarvitsevansa kylmää vodkaa.

Max vaeltaa läpi myymälän ulos pihalle ja istuu autoonsa. Hän yrittää muistella terapeuttinsa ohjeita totaalisen raivokohtauksen varalle, mutta muisto ylihintaisesta besserwisseristä saa vain sapen kiehumaan entistä kuumempänä. Hän käynnistää auton, ylittää valtatie punaisista piittaamatta ja kurvaa lähimmän räkälän pihaan. Tuoli baaritiskin edessä odottaa vapaana.

Kyyppari vinkkaa hänelle silmää, ja Max tilaa neljä vodkaa.

Ensimmäinen.

Toinen.

Kolmas.

Neljä.

Shottilasit ovat tyhjiä.

Max puristelee käsiään nyrkkiin ja hengittelee pinnallisesti. Viiden minuutin päästä voimaliemen taika vapautuu. Värit palaavat maailmaan. Pubin tuoksut kutittelevat nenässä. Aistillinen polte helmeilee kitalaessa. Max taputtaa tyytyväisenä pulleita poskiaan ja lupaa, ettei enää koskaan sorru antabuskuurille.

Viina on ystävä.

– Tyylikäs veto, möreä miesääni murahtaa Maxin takaa.

Max kääntyy ympäri.

Ikkunapöydässä kököttää karun näköinen karpaasi. Mies on noin viisissäkymmenissä ja näyttää tavallista pulliaista enemmän elämää nähneeltä. Sotkuinen tukka ja hoitamaton parransänki reunustavat valtavaa leukaa. Suttuiset, kuluneet tatuoinnit kiertävät suonikkaita käsivarsia. Jos miehen leveitä hartioita ei koristaisi tunnetun moottoripyöräkerhon tunnuksilla varustettu nahkaliivi, hän menisi vanhasta merimiehestä.

– Toiset neljä, Max huikkaa tiskijukalle ja astelee miehen luo.

He katsovat hetken toisiaan hiljaa.

Sitten Max kysyy varovasti: – Ryypätäänkö?

Mies nyökkää.

"Tottelemattomat iskee kuin tuhat pajavasaraa! Ajankohtaiset rikosmaailman käänneet yhdistettynä herkullisiin henkilöhahmoihin ja tarantinomaiseen dialogiin antavat lupauksen kansainvälisen tason kotimaisesta rikosromaanista."

NÄYTTELIJÄ AKU HIRVINIEMI

"Raju ja ajatuksia herättävä."

DEKKARISTI KALE PUONTI

SILKKISELLÄ TIELLÄ, TASKUT BITCOINEJA PULLOLLAAN

1990-luvun lama-Suomessa kasiluokkalaiset Pete, Max, Jesse ja Jonas pitivät huolen siitä, että Etu-Töölön yläasteella sauhuteltiin enemmän mallua kuin missään muussa helsinkiläisessä koulussa. Pari vuosikymmentä myöhemmin kaverukset kohtaavat jälleen. Petestä on kasvanut riskejä kaihtamaton markkinointiyrittäjä, Maxista kehnosti kitkuttava liikkeenharjoittaja, Jessestä perheellinen bittinikkari ja Jonaksesta työkaverinsa kyykyttämä lakimies.

Kun tämä lyömätön nelikko keksii tuotteistaa huumeet trendikkäiksi hipsterituotteiksi sekä keinot myydä ja jaella niitä tehokkaasti, on uusi bisnes syntynyt. Sen menestys on vähintään yhtä huikkea kuin Malluringillä, mutta hasardit jotain aivan muuta.

Tottelemattomat aloittaa rikosromaanisarjan, joka sukeltaa sumeilematta huumebisneksen ytimeen. Joona Keskitalon läpeensä hävytön tarina koukuttaa ja kääntää kaiken ympäri. Siinä ei selvitetä rikosta vaan yritetään selvitä rikoksesta jäämättä kiinni.

BAZAR

ISBN 978-952-376-166-7

KL 84.2

9 789523 761667

WWW.BAZARKUSTANNUS.FI